

Spānijas civildienests

Valsts civildienesta pārvalde (VCP) ir ieinteresēta sadarboties ar citu valstu civildienestu koordinējošām institūcijām, lai iepazītos ar to pieredzi publiskā sektora reformas īstenošanas procesu. Šobrīd ir sāktā sadarbība ar Vācijas, Norvēģijas, Polijas, Lietuvas, Spānijas un citu valstu pārvaldes iestādēm. Ņemot vērā to, ka šis *Jaunās Pārvaldes* numurs ir veltīts Eiropas integrācijas jautājumiem, un to, ka Eiropas Savienības prezidējošā valsts ir Spānija, iepazīstināsim jūs ar Spānijas civildienesta pamatprincipiem un struktūru.

Spānijā pastāv jaukta civildienesta sistēma, kas balstās uz trīs pīlāriem: statūti, korpuss un karjera. Statūti regulē juridisko sistēmu, kas atšķiras no privātās un kurā ierēdņiem ir noteiktas tiesības un pienākumi. Korpuss attiecas uz iekļūšanu civildienestā un karjera nozīmē ierēdņa tiesības uz profesionālo attīstību.

Civildienests: viens vai vairāki?

Spānija teritoriāli ir sadalīta municipalitātēs, provincēs un autonomās kopienās. Autonomās kopienas jeb vienības ir tiesīgas veidot atsevišķu civildienestu, tomēr tas nedrīkst atšķirties no valstī pastāvošā.

Praksē tiek īstenots vienots modelis, kas ir attiecināts gan uz valsti, gan uz pašvaldībām.

Valsts pārvaldes personāls

Spānijas civildienestam ir raksturīga personāla dažādība. To var iedalīt divās grupās: ierēdņi un darbinieki.

Ierēdniecību savukārt veido trīs grupas: valsts ierēdņi, autonomo kopienu ierēdņi un vietējo pašvaldību ierēdņi. Valsts ierēdņi vēl tiek iedalīti administrācijas ierēdņos (vispārēja administrācija, specializētā u.c.), militārajā personālā un juridiskās administrācijas ierēdņos. Autonomajās kopienās darbojas kopienu un no valsts administrācijas pārceltie ierēdņi. Savukārt vietējo pašvaldību līmenī ir divas personāla grupas: pašvaldības ierēdņi un ierēdņi, kas pilnvaroti darboties nacionālā līmenī.

Principi, pēc kādiem ierēdņi tiek uzņemti valsts pārvaldes darbā

Publiskā darba piedāvājums ir veids, kā tiek izsludinātas civildienesta amatu vakances.

Civildienesta *atlases principi* ir šādi: vienlīdzība, nopelni un spējas, atklātība. Lai kļūtu par ierēdņi, nepietiek ar vispārīgām zināšanām, nepieciešamas specifiskas zināšanas par valsts un publiskās administrācijas jautājumiem. Kandidātam ir jāatbilst šādām prasībām: Spānijas vai kādas citas Eiropas Savienības dalībvalsts pavalstniecība, vismaz 18 gadu vecs, rīcībspēja, godīgums, noteikta izglītība, nevar būt atlaists vai disciplināri sodīts.

Izejot atlases procedūras, ierēdņim noteikti jāapmeklē kursi Valsts administrācijas skolā.

Ierēdņa karjera

Karjeras sistēma Spānijā ir balstīta uz diviem aspektiem: ierēdņa pakāpe, kas atkarīga no amatu skaita un līmeņa, un profesionālā paaugstināšana.

Profesionālā paaugstināšana ietver attīstību gan vienas amata pakāpes ietvaros, gan arī paaugstināšanu nākamajā pakāpē. Lai saņemtu paaugstinājumu uz nākamo pakāpi, ierēdņim ir nepieciešama noteikta akadēmiskā kvalifikācija un ir jānokārto konkursa pārbaudījumi.

Ierēdņa karjeras laikā ir iespējamās vairākas situācijas:

- Aktīvs dienests – tajos gadījumos, kad ierēdnis ir nodarbināts kādā no civildienesta amatiem. Šajos gadījumos ierēdņim ir piešķirtas visas viņa tiesības.

- Norīkojums – gadījumos, kad ierēdnis pilda kādu īpašu uzdevumu vai amatu uz noteiktu laiku posmu. Šāda situācija ir iespējama šādu iemeslu dēļ: lai veiktu pienākumus, kuru izpildei nav nepieciešami pastāvīgi ierēdņu amati, lai piedalītos starptautiskās sadarbības misijās, lai kalpotu starptautiskām organizācijām vai ārvalstu valdībām, lai nodrošinātu tehnisku atbalstu pašvaldībām utt. Parasti šāds dienests ir īslaicīgs: no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem.
- Īpašs dienests – iecelšana par vēlētu amatpersonu vai politiķi (piemēram, ministrs, valsts sekretārs, ģenerāldirektors, parlamenta senators vai pārstāvis, autonomas pašvaldības loceklis utt) vai arī misijas pildīšana starptautiskās organizācijās vai ārvalstu valdībās. Īpaša dienesta gadījumos ierēdnim ir saglabātas tiesības uz iepriekšējo ierēdņa amatu vai uz līdzvērtīgu amatu, pie tam īpašā dienesta laiks tiek iekļauts ierēdņa karjeras laikā, no kura atkarīga ir gan ierēdņa profesionālā paaugstināšana, gan atalgojums, gan pensijas tiesības.
- Dienests autonomās pašvaldībās. Civildienesta ierēdņi var tikt pārcelti uz autonomo pašvaldību institūcijām, saglabājot visas valsts civildienesta ierēdņa tiesības.

Civildienesta ierēdņa atalgojuma sistēma

Atalgojuma sistēmu veido: ierēdņa pamata atalgojums un papildus atalgojums.

Pastāv šādi atalgojumi veidi:

- alga – tā ir vienāda visiem vienas pakāpes ierēdņiem;
- darba stāža alga – vienāda visiem vienas pakāpes ierēdņiem pēc katriem trijiem dienesta gadiem;
- premiālās piemaksas – tiek maksātas divas reizes gadā un nav mazākas par mēneša algu un darba stāža algu.

Papildus atalgojums var būt šāds:

- amata prēmija, atbilstoša amata līmenim;
- īpaša prēmija, kas tiek maksāta par īpaši sarežģītiem darba pienākumiem, uzticību, atbildību u.c.
- produktivitātes prēmija, kas tiek maksāta par īpaši labu pienākumu veikšanu, ārkārtēju darbību, interesi vai iniciatīvu;
- ārkārtēju dienestu prēmija, kas tiek par to ierēdņa darbu, kas tiek veikts virs normāla darba laika. Šīs prēmijas varbūt noteiktas vai īslaicīgas.

Civildienesta ierēdņa tiesības un pienākumi

Ierēdņa tiesības var sagrupēt šādi: ekonomiskās tiesības, kas pamatā attiecas uz ierēdņa atalgojumu sistēmu; sociālās tiesības, kas ietver tiesības uz pensiju, uz ģimenes pabalstiem un veselības aprūpi; profesionālās tiesības, kas paredz tiesības uz darbu, karjeras attīstību un profesionālo kvalifikācijas celšanu; kolektīvās tiesības, kas ietver tiesības veidot, piedalīties, pārstāvēt dažādās apvienības utt.

Ierēdņu pienākumi ir šādi: politiskie pienākumi – lojalitātes zvērests Karalim un Konstitūcijai; profesionālie pienākumi – darba pienākumu veikšana noteiktajā laikā un vietā, atbilstoši ierēdņu uzvedības principiem; disciplinārie pienākumi – likumu ievērošana; amatu nesavienošana ar citu privātā vai publiskā sektora amatu.

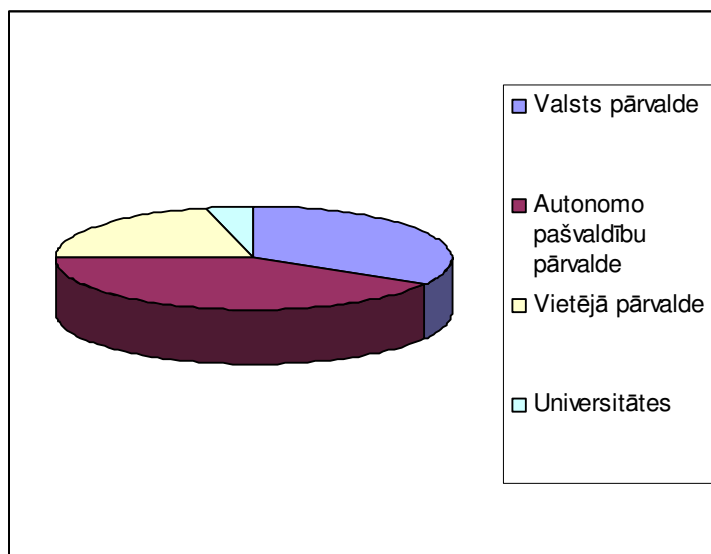
Publiskās pārvaldes darbinieki

Publiskajā pārvaldē – gan valsts, gan pašvaldības iestādēs – ir nodarbināti arī darbinieki, ar kuriem tiek slēgti darba līgumi un kuru darba attiecības tiek regulētas līdzīgi kā privātajā sektorā, atbilstoši darba likumdošanai. Šādi darbinieki var tikt pieņemti darbā gan uz noteiktu laiku, gan uz nenoteiktu laiku. Darbinieku pieteikšanās un atlases principi ir tādi paši kā civildienesta ierēdņiem.

Spānijas publiskās pārvaldes personāls skaitļos
(dati 01.01.2001.)

Publiskās pārvaldes personāls

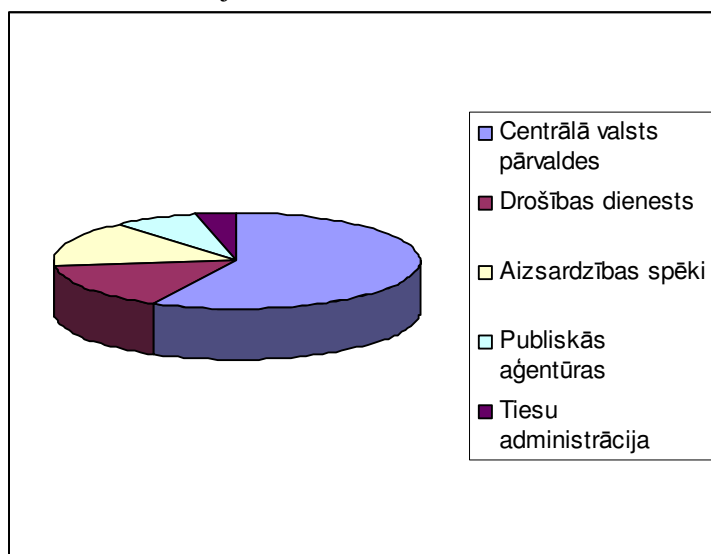
Valsts pārvalde	756 693	33,7%
Autonomo pašvaldību pārvalde	932 716	41,6%
Vietējā pārvalde	466 457	20,8%
Universitātes	87 478	3,9%
Kopā	2 243 344	100%

Valsts pārvaldes personāls

% no kopējā publiskās pārvaldes ierēdņu skaita

Centrālā valsts pārvaldes	434 538	19,4%
Drošības dienests	120 776	5,5%
Aizsardzības spēki	117 276	5,2%
Publiskās aģentūras	57 596	2,5%
Tiesu administrācija	26 507	1,2%

Līga Mirlina
Valsts civildienesta pārvaldes
Sabiedrisko attiecību sektora vadītāja